

Brașov, 14 Ianuarie v.

Vorbeamă în numărul trecut
de Duminecă de greua povară a
dărilor, ce apasă poporul cum-
plit și cari sunt așî îndecit
mai mari ca înainte cu 20—30
de ani.

Dacă statul pretinde dela noi
așî îndecit mai mare dare, tre-
buie că are și el îndecit mai
mari cheltuieli ca mai înainte.

Am arătat de unde vin
aceste cheltuieli. Le-a pricinuit
risipa guvernului unguresc, care
vrea să jöce pe marele, multele
datorii ce le-a făcut și le face
mereu spre așî împlini poftele și
așî acoperi lipsurile și îndatori-
rile față cu monarchia și cu străi-
nătatea.

Intre aceste lipsuri și îndato-
riri jöcă cel mai însemnat rol
pregătirile militare.

Se nasce acum întrebarea, cine
silesce împărăția să facă atâtea
cheltuieli cu înarmările, ca po-
porele să nu mai pötă răsufa cum
se cade sub greutatea dărilor?

De câte ori se cere dela dietă
vr'un nou împrumut pentru ar-
mată, se dice, că interesele de
apărare ale monarchiei îl pre-
tind.

Noi scim însă că de douăzeci
de ani și mai bine monarchia
noastră se bucură de cea mai adencă
pace, cine amenință dér liniștea ei?

Deocamdată, ni se spune, mo-
narchia trăiesce în bună înțelegere
cu toate puterile, dér se adauge
în totdeuna, că nu se scie ce va
aduce ziua de mâne.

„Ziua de mâne” nu exprimă
decât neîncrederea, ce domnesce
între puteri, cari pândesc una
asupra alteia cu temere și frică.

Causa acestei neîncrederi e
ușor de înțeles. Este pofta de
cucerire și de îmbogățire pe soco-
tela altora, este stăruința de a

cupleși pe alții cu puterea, cari
i-au dat nascere.

Până la 1866 statele nu chel-
tuiau nici pe jumătate atâtea cu
înarmările, cât cheltuesc astăzi.
In acel an însă mica Prusia a
isbitut cu sistemul său de în-
narmare generală și cu armele ei
perfectionate de a învinge pe pu-
ternica Austria.

De atunci toate s'au schimbat.
Statele mari și mici și-au reorga-
nizat armatele după exemplul
celei prusiane și și-au cumpărat
pusci de sistemul nou.

Curându după 1866 a urmat
răsboiul franco-german. Și aici
a isbitut Prusia, care avea ar-
mată mai multă și era mai bine
pregătită.

De atunci statele au început
să se întrecă unele pe altele cu
înarmările și cu mărirea oștir-
rilor lor.

S'a format convingerea, că
statul care va avé cei mai
mulți soldați, cea mai bună orga-
nizare și cele mai bune arme va
fi biruitor.

Astfel s'a născut periodul
de față numit al militarismului,
când totă îngrijirea guvernelor
pare a avé numai ținta de așî
înmulți și întări armatele.

După răsboiul cu Francesii,
dise bérânul mareșal Moltke,
că Germania va trebui încă timp
de 50 de ani să stea la pândă cu
mâna pe sabiă.

Era lucru firesc ca cei ce au
fost bătuti de armatele germane
să și încordeze puterile și să se
înarmeze și ei așa, ca să pötă
ține peptu cu puternica împără-
ția germană.

Era mai ales de prevădit,
că Francesii vor face totu posi-
bilul spre așî mări și întări for-
țele militare, căci numai astfel
pötă spera, că și vor pötă răs-
buna odată pentru desastrela su-

ferite și pentru pierderea Alsației
și a Lotaringiei.

Dela 1871 încöce Germanii și
Francesii se înarmază pe între-
cute și celelalte state împreună
cu ei, căci nici unul nu este si-
gur de ceea ce-l așteptă.

Și când se armază statele cele
mari nu pötă rămâne îndereptu
nici statele cele mici, cari se mai
temu cu dreptu cuvânt să nu
fiă înghițite de cei puternici.

Astfelu totă grija guvernelor
mari și mici se îndreptă asupra
înarmărilor și nu mai sciu cum
să sporască venitele visteriei ca
să pötă suporta colosalele chel-
tuieli.

Toate statele privesc așî, cu
mâna pe sabiă, spre Berlin, unde
puternicul cancelar Bismark
conduce firele politice, ce au înau-
gurat o militarismul prusian.

Deșteptându rivalitatea tutu-
ror statelor prin victoriile ei
estraordinare, Germania cu toate
că și-a îndecit aproape puterile
militare a trebuit să se gândescă,
că pöte odată să sară doi séu trei
asupra-i. De aceea Bismark a cău-
tat să se întărească și prin a-
lianțe.

Astfelu s'a format așa numita
„ligă de pace” între Germania,
Austro-Ungaria și Italia. Puterile
cari n'au intrat în această ligă
sunt dușmane naturale ale ei.
Ele n'au format o contra-ligă,
țin însă în respectu liga de pace
prin puterea împrăjurărilor.

In momentul când Franca
ar fi atacată de Germania și-ar
pune în mișcare oștile sale în con-
tra acestei puteri rivale și Rusia,
care dispune de forțe colosale.

„Liga de pace” are scopul de a
ține în frâu pe Rusia ca și pe Franca.
De aici vine, că monarchia aus-
tro-ungară trebuie să și încorde
puterile așa de tare, ca să multă-
mescă pe aliatul din Berlin, de
aci continuele sarcini ce ni-se im-

pun și mărirea îndatoririlor mi-
litare prin noua lege militară.

Vede însă or-ice om cu minte
că și aceste înarmări grozave tre-
buie să aibă o margine, căci po-
porele în cele din urmă vor îm-
brânci sub povara sarcinelor.

De aceea s'a format convin-
gerea că starea de nesuferit creată
de militarism în Europa nu se
va pötă sfărși decât printr'un
crâncen răsboiu european, de
cumva nu se vor înțelegere pute-
rile între sine ca să desarmeze cu
tötele, ceea ce pare însă a ră-
mâne o speranță deșertă.

Revista politică.

Dinăuntru. Au trecut mai multe
zile de când se desbate în camera
deputaților unguri din Pesta asu-
pra legii celei noue militare, și
încă totu nu s'a isprăvit desba-
terea. Se scie că după noua lege,
tinerii se recrutază la 21 de ani
de etate, voluntarii pe un an
au să servescă doi ani, decât nu
depun la sfârșitul anului atât
esamenul de oficer în rezervă,
și acest esamenu au să-l deponă
în limba nemțescă; apoi se vor
recruta în fiecare an mai mulți
tineri (peste o sută de mii) decât
până acum, până ce se va pöté
ajunge la cifra de 800'000 de o-
men pentru casu de răsboiu.

Pricina pentru care se trăgănesc
atâtea timp desbaterile este, că
unii deputați, adevă cei din opo-
zițiune ori contrari ai guvernului,
facu gură multă de geaba. Pretind
unii, anume Kossuthistii, ca Un-
garia să aibă armată ungurescă,
cu limba de comandă și de ser-
viciu unguresc, și de aceea nu
vréu să primescă legea cea nouă
militară, care lasă ca armata co-
mună să aibă limba de serviciu
și de comandă totu cea nemțescă;
alții se împacă cu armata comună,
dér ceru ca tinerii voluntari un-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Popa Gheorghe.

(Legendă din istoria națională).

Popa Gheorghe din Grozesci
La altarul sfântu slujesce
Și pe ömeni dăscălesce
Totu cu vorbe creștinesci.

„Ömeni buni, mă ascultați:
„De acum până'n vecie
„Totu în pace, cu frăție
„Pe cai drepte să umblați.

„Pe lipsitu îl miluiți,
„Și la vetrele străbune
„Ori ce omu cu gânduri bune
„Bucuros îl găzduiți!“...

Cam așa grăesce el
Cătră obștea, ce-l ascultă,
Ș'apoi fără vorbă multă
O mai schimbă și'n astufel:

„Ajutați, iubii mei,
„Pe totu omul de'nvoială,
„Er' cu lupi, ce dau năvală,
„Fiți în ori ce vreme lei!

„Pânea vöstră o'părțiți,
„Dér legea strămoșescă,
„Scumpa lege românescă
„Neatinsă o păziți.

„Și de cum-va vre-unu dușmanu
„Ar da semn de lăcomie,
„Invetăti-lu omenie
„Voi, odrasla lui Traianu!“...

Ăste vorbe bărbătesci
Totu creștinul le învață
Și unu nemu plinu de viață
Cresce falnicu în Grozesci.

Nu e nemu mai primitoru
Câte țeri străbate vântulu,
Dér ferescă Domnul sfântulu
Să te-atingi de legea lor!

Iată însă că'ntr'o zi
Volbur negre se ridică,
Și o ceta venetică
Năvălindu, sumețu răcni:

„Nouă mări și nouă țeri
„Noi trecut'am cu grăbire;
„O grozavă pustiire
„Spune-a nöstre lungi cărări.

„Vai de nemulu ce-a încercatu
„Pasulu nostru să-lu oprescă:
„Spada nöstră vitejescă
„In țerină l'a culcatu.

„Deci și voi ingenunchiați
„Ici sub arma'nvingetore
„Și cea cruce lucitöre
„De pe turnuri dărămați!“...

Săbii multe zingănescu,
Multe strigate răsună
Și de larma cea nebuună
Multe inimi se'ngrozescu.

Popa îns pe ai săi
La necazu nu'i părăsesce,
Ci din graiu el le grăiesce:
„Nu vö temeți, dragii mei!“

Și de obște'nconjuratü
Elu de luptă mi-se gatä;
„Susü, Romăni, cu toți odată,
„Că ni-e cuibu-amenințatu!“

Crucea sfântă'n brațulu stängu
Și cu lancea'n mâna dreptă
In dușman elu se aięptă
Ca securea într'unu crängu.

Grea e lupta, lupta-i grea,
Mörtea își iutesce pași;
Brav se luptă Romănași,
Multu de lucru are ea...

Sfântulu söre ostenitu
Totu apusulu înroșesce;
Elu se miră, căci zăresce
Pe celu câmpu unu altu sfințitu.

Unde-i nemulu îngămfatu?
Unde-i ceta îndrăsnëtă?..
Ca unu visu în diminetă,
Astfelu ea s'a 'mprăștiatu.

Doi vulturi, ce-atunci treceau,
Pe o stâncă se opriră
Și isbânda cându priviră,
ÿste vorbe glăsuiau:

„Frate, să nu te'ngrijesci
„De suflarea românescă,
„Cătă vreme-o să trăiască
„Popi ca Gheorge din Grozesci!“

(Dintr'o carte vechiă.)

Sandu.

guri se depună esamenul de oficiu în rezervă în limba unghurească.

Vedî bine, că totă vorbăria e de géba. Ministrul Tisza cu partidul lui stăruiesc să se voteze legea așa cum s'a înfățișat, pentru că așa e porunca dela Viena și d-lu Tisza, decă nu vrea să cadă dela putere, trebuie să 'mplinescă porunca. Și așa se va și vota legea.

Bătătorii la ochi în totă debateră e, că deputații unghuri vorbesc acolo despre Ungaria, ca cum ar fi Maghiaria, ca cum n'ar fi în Ardeal, Bănat și Țera unghurească decătu numai Unguri. Apoi e bine să nu uite niciodată deputații unghuri, că în aceste țări mai sunt și Români, ba mai sunt și Sași, Sârbi și Slovaci, și aceștia n'au nici poftă nici voia să trecă dreptu Unguri. Românul român vrea să fiă și basta.

Din afară. Tote statele, ca și monarchia noastră, au de lucru mai multu cu înarmările. Rusia își sporesce armata și aduce mereu cătane la granițele monarchiei noastre și ale Germaniei; Franța a votat o nouă lege militară, care nu mai scutesce de serviciul militar nici chiar pe seminariști, ci toți fără deosebire trebuie să fiă soldați. Germania e ocupată ași spor și echipa artileria dela granița francesă ca în timpu de războiu, pentru că artileria francesă, dice ea, așa e achipată și e mai numerosă. Totu astfel înarmeză și fortifică mereu Italia, Belgia și celelalte state, ca și cum ne-amă aștepta la nisele întâmplări mari.

În afară din Europa sunt ocupăți Francesii în Tonchinu cu stîrpirea hoților de mare. Au și avut trupele franceze lupte cu ei și le-au ocupat o localitate. Germania e ocupată în Africa orientală, ca să stîrpească comerțul cu Slavii; acolo ostașii de pe corăbiile germane de războiu au avut grele lupte cu Arabii, cari au atacat coloniile germane și au omorît mai mulți misionari catolici; ocupată mai e Germania în Samoa, unde o parte din locuitorii s'au răsculat în contra regelui lor, care e susținut de Germani. Au fost chiar lupte între Germani și între răsculați. Acum e liniște deocamdată. Italienii sunt ocupăți pe la Suakim la Marea Roșie, unde au avut lupte grele cu Sudanizii din sudul Egiptului. Acum se aude că Sudanizii înainteză asupra Egiptului. Decă scirea va fi adevărată, atunci

Englezii cari țin Egiptul ocupat voru avea érași de lucru.

SCRILE ȚILEI.

Veste durerosă. Diarele din Bucuresci ne aducă trista și durerosă scire de peste Prutu, că marele binefăcătoru alu poporului român, d-lu Michailu Stroescu, care a oferit guvernului român 100,000 ruble pentru înființarea de școle rurale, 50,000 franci Asociațiunii meseriașilor români din Brașov pentru lăptirea meseriașilor, a fost lovit de o grea boală, așa că mai nu mai e nădejde de îndreptare. Împreună cu nobila sa soție, d-na Elisa Stroescu, toți Românii împărtășesc adença durere pentru această nenorocire și își unesc urările lor fierbinți pentru deplina reînscătoșare a vrednicului și bunului Român spre bucuria soției sale, Româncă modelu, și a poporului român.

Comassarea în Castău-Beriu. Ni-se scrie, că unu d-nu advocat român născut în Castău, dér stăruitoru la oraș, care are unele pământuri de puțin preț în hotarul comunei Castău, precum și în hotarul comunei învecinate Beriu, ce nu le pôte nici folosi nici vinde, a cerut comassarea în acele două comune în contra voinței locuitorilor, făcendu astfel presiune asupra lor ca să cum-pere pământurile cu prețul întreit pus de densus. Comuna Castău neputendu-i primi grăua ofertă, căci pretindea 3000 fl. pentru pământuri de abia 1000 fl., s'a văditu cu comasarea după găt, nevoindu ași retrage advocatul român din vorbă cererea nici după repețite rugări ale locuitorilor. Comuna Beriu s'a supus tuturor condițiunilor celor grele, dér până acum fără vre-unu folosu realu.

Numiri bisericesci. La propunerea ministrului unghuresc de culte, Maiestatea Sa a înaintat pe canonicul școlaru Dumitru Coroianu la rangulu de custode, pe canonicul cancelar Vasilie Popu la rangulu de canonic școlaru și pe canonicul prebendat Eusebiu Carția la rangulu de canonic cancelar la capitululu gr. cat din Gherla.

Conversiunea ungară. Cei ce posedă obligațiunilor rurale transilvane ori temeșane (Siebenb. oder Temes-Banater Grundentlastungs-Obligationen) și voescă a le schimba cu cele noue de 4%, cari se emit în locul lor, au să depună obligațiunile vechi, până la 9 Fauru inclusive, la perceptoratele de dare unghure. Cei ce nu voru voi să facă preschimbarea această, la timpul său voru căpeta în număraru de fiecare 100 no-

minalu fl. 105 v. a. — E de observat aci că, pe când obligațiunile 4% care se emit acum aducă interese numai 4.51%, altele, cum sunt de exemplu scri-surile fonciare ale „Albinei“, aducă interese 5.07%.

Recrutarea în anul acesta. După cum se anunță oficialu, recrutarea în anul acesta se va face după noua lege militară, avendu să tragă sorți și classa a patra de etate, adică cei născuți în 1866. Termenulu recrutării atâră de timpul în care noua lege va fi sancționată de Maiestatea Sa. Împărțirea contingentulu recruților avendu a se face după teritoriile corpurilor de armată, și nu după cercurile de întregire ca până acum, pregătirile de recrutare voru dura vr'o 4 săptămâni. „Bud. Corr.“ dice că, după credința cercurilor militare mai înalte, recrutarea nu se va puté face după noua lege.

Invenția romanescă. Unulu dintre cei dintău elevi ai școlii militare din Bucuresci inventandu un aparatu topograficu forte precisu pentru măsurătorea unghiurilor, ministrulu de războiu a decisu, ca acestu aparatu să fie construitu în streinătate pe socotela ministerului, spune „Epoca“.

Biblioteca de maghiarizare. Reuniunea ardeleană de maghiarizare, adică Kulturregyletulu din Clușiu, a adunatu 526 cărți unghuresci, ca să le împrăștie prin Ardealu. Fôia unghurescă „Koloszvar“ spune, că aceste cărți sunt tote de cuprinsu „originalu“, „patrioticu“, scrieri ce se referesc la cultura materială. „Poeți streini, istoriă streină nu au locu sub facla luminătore a Kulturregyletulu ardeleanu; dintre poeții noștri — adică unghuresci — au locu în acestu panteonu micu datu poporului numai superioritățile naționale, din istoria noastră — adică unghurescă — numai mărturiile de sânge naționale, patriotice“. Așa scrie fôia unghurescă. Sciți ce-nsemnează asta, fraților Români? Ca să vă otrăviți mintea și inima cu poesii unghuresci, care spunu, că numai Unguru e omu; cu istoria unghurescă, care spune, că noi suntem venetici și adunături; și nu mai sciți cum sunt alte țări și ce se petrece p'acolo; cu alte cuvinte, să vă îndope mintea și inima cu neadeveruri unghuresci, cu scopu ca să vă facă Unguri. Să nu primiți în casa voastră astfelu de cărți, nici să le cetăți!

Colonizare de Săci. Contele unghuresc Arved Teleki și I. Csürös avendu de gându să colonizeze 11 familii de Săci cu 40 membri din comuna Leațfalău pe proprietățile lor, observăm că aceste

proprietăți sunt în comitatele Sibiuului, Albei și Brașovului. Și sciți cu ce gându o faci ei această? Cu gândulu ca acești Săci să facă Unguri din Români! Apoi să nu pufnesc de risu, Române?

Nebunia maghiarisării. Reuniunea de maghiarizare din Vêrșețu și-a ținutu adunarea generală sub președința șvabului Dr. Karl Seemayer. Reuniunea nu lasă nici unu mijlocu nefolositu pentru ca să lătescă limba unghurescă; are 3000 fl. bani, organizează cursuri de limba unghurescă și petreceri sociale unghuresci, înființază bibliotecă unghuresci ș. a. Acum a alesu protectoru pe fișpanulu Vêrșețului și Panciovei, Alex. Nikolicu de Rudna, care de altmintrelea e sêrbu. Reuniunea a datu în schimb în anul trecut 28 de copii maghiari în familia germane și totu atâți copii germani în familia maghiare, ca să învețe unghuresce. Astfelu bantue nebunia maghiarisării. De altmintrelea vedem și din casulu acesta, că pe Români nu'i prindă Ungurii pe cleiu, cum le-ar fi pofta.

Doctoru în medicină. D-lu Iosifu Farcașu, fiulu d-lui protopop Ionu Farcașu din Secu, a fostu promovatu doctor în medicină de cătră universitatea din Clușiu. Felicitările noastre.

Coru de plugari. Ni-se scrie: „Corulu vocalu gr. or. alu plugarilor din comuna F. Györös, comitatulu Bihoru, s'a înființatu în comuna noastră în toamna trecută. D-lu Petru Sêrbu, preotă-învățătoru, a umblatu prin comună îndemnându holtei și bărbați ca să vie sêra la școlă să-nvețe notele, mai cetindu-le și câte-o novelă ori poveste frumoasă. În ziua de Crăciunu a cântatu corulu pentru întăia ôra pe 3 voci, și anume copii de școlă soprană, cei dela școlă da Dumineca și Joia tenor, ér holteii și bărbații basu. Acesta a însuflețitu așa de multu poporul, care n'a mai auditu cântări în felulu acesta, încătu acum în totă sêra vinu la școlă vr'o 18 holtei și bărbați, pe când până aci numai 10 iuvetasera. Bunulu preotă îi învață acum pe patru voci, pregătindu-i pentru sîntele sêrbători ale Pascilor. Statutele corului s'au predatu d-lui protopop alu Beliului ca să-le înainteze consistorului din Oradea-mare spre întărire. Auđindu într'o sêra preotulu din comuna învecinată F. Totu cum cântă corulu, s'a și pus pe lucru să formeze și la densusu în comună coru. În vr'o 5—6 ani vomu avé fericirea să vedem mai în tote comunele coruri între Români“. Stefanu Moțu, economu.

Loteria mică. Dela 1819 până la 1888 loteria mică a înghițitu din agonisela bieților locuitori din Ardealu, Bănatu

R E I I.

(Din scrierile inedite ale lui I. P. Beteganulu.)

Acelea vremi de tristă aducere aminte, când poporele sêlbătice roiau ca muscele golumbace și ca lăcustele din pădurile cele întunecate ale Asiei, și tote își luau drumulu spre Europa călcându mai întău scumpa noastră patriă, prădându totu ce le sta în cale, acelea vremi, dicu, nici până aci n'au esit cu totul din mintea scumpului nostru popor, cel atătu de bătutu de sôrte.

Bêtrâni nostri sciu să ne povestescă de Curuți și Lobonți, de Capcâni și Tătaru, ba chiar și de Răi. Etă cum ne povestescă ei:

— Mai de multu, pe aci pe la noi veneau Răi, cari mâncau ômenii. Când veneau acei Răi, atunci ômenii se trăgeau la păduri, fiind-că pe atunci erau forte multe păduri, lăsându-și tote averile pradă acelor Răi, și totu în sinulu codrilor petreceau până ce Răi se depărtău, când apoi întorcându-se aflau numai urmele.

Dér Răi erau hamiși (vicieni). Ei

sciau că ômenii sunt ascunși prin păduri, decă mergeau în marginea pădurei și strigau Marie, Todosie, Ioană! esit din pădure, că s'au dus Răi. Unele din muierii seu fete, cari purtau numele audite, cugetându și cređendu, că le strigă ai lor, esiau din pădure și — Răi, cari erau tupilați în tufe — le prindeau.

Așa au prinsu ei multe fete și neveste cu celușagulu, și pe care erau grase, le frigeau și le mâncau, ér cari nu erau destulu de grase, le puneau la îngrășare. Prins'au odată Răi trei fete frumoșe și le-au închis într'unu cotețu și le hrăniau numai cu sêmburu de nucă ca să se îngrășe mai bine.* Într'o di, când s'au dus Răi de acasă, a lăsatu poruncă muierei sale că, precând să întorče, să'i frigă o fată din cele trei. Și femeia Răiului, vrându să implinescă porunca bărbatus'ô, o făcutu focu în cuptorulu celu cocătoru până l'o roșitu bine, apoi a adusu o fată grasă, din celea trei,

*) Și pe consoții vităzului Pinea dice poporul, că i-au închis în Baia-mare și i-au ținutu, până au muritu de bêtrâni, numai cu sêmbure de nucă. I. P. R.

și i-au poruncitu să se așede pe lopată: „Ciuci fată pe lopată!“ Dér fata se făcu nêucă, ca și când adică n'ar pricepe cum să ședă, și'i duse muierei Răiului: „Ciuci d-ta și'mi arată!“

Și muierea Răiului s'o aședatu pe lopată, ca să arete fetei, și s'a făcutu ghemu pe lopată. Atunci fata prinde iute lopata de codă și svêr cu muera Răiului în cuptoru. După aceea se duse fata la ortacile ei și le slobođi, și fugiră tote trei cătu vêđură cu ochii, să nu mai dea Răi de ele. Când ajunse Răi acasă, își află muierea friptă, ér fete... ca per în palmă.

Acum sciți de când a rămasu Țicala:

— „Ciuci fată pe lopată!“

— „Ciuci babă de mi arată?“

din *Iclodă I. Blașiu.*

Locuitorii misterioși ai pădurei

(din scrierile inedite ale lui I. P. Beteganulu)

Mama pădurii (numită în Retegă și giuru și mama huciului) este o fată bêtrână și forte primejdiôsă — căci primejdiôsă sunt tote fetele bêtrâne — care

este cam ca și strigoi și șede numai prin pădure. În fiecare pădure este adică în câte o tufă o nua grosă, provêđută cu forte multe rămurele încalcite ca o mătură, și această este a *mamii-pădurii!* Unii ochiaru confundă, dicend că ea ar fi mama pădurii. Decă cineva cu scire ori fără scire duce acasă tufă această și o pune pe focu, îi aprinde casa și-i aduce betesuguri și vrajbă în casă. — Mama pădurii se folosese și ca nume de batjocură fetelor urite.

Fata pădurii. Sub Meseșu, pe unde duce drumulu spre Vârmezô (Livadea fortăreții) în pădure, e unu isvoru, la unu locu frumosu, cu apă bună, plăcută.

Poporul ascrie fântănei putere vindecătore și înfrumșetătore; unu mitu dice, ca acestu isvoru e lucrulu Junonei din care ea totu-deauna și-a câștigatu poteriile perdute.

Isvorulu acesta e a unei Ține, căreia-i dice poporul de aci „Fata pădurii“, carea e o fată cunoscută pentru frumșeta ei neperitôre, tinereța-i neschimbată, care ca o Diana Hellas în pădurile ei, așa

și Țera ungurească 800 milioane florin. Ore nu era mai bine să nu fi jucat omeni la loterie, să fi cruțat acești bani și să-i fi pus la casă de economii cu dobândă?

Agio în România a scăzut la 2%.

Concurs de frumusețe. Până acum s'au înscris 32 de concurenți la concursul de frumusețe ce va fi la Turin. Intre concurenții admise sunt: o Casacă, o Suedeză, o Spaniolă, două Ungurice, trei Americane, două Parisiene, o Marseilică, o Lioneză, o Turinesă, o Bologneză, o Neapolitană și două Milaneze.

Conflict cu Papa. Intre Papa și între ordinul călugăresc Chartreusian s'a ivit un conflict. Causa e următoarea: Călugării Chartreusiani fabrică vestitul lichior numit totuși Chartreuse. Un consorțiu din Londra a oferit 80 milioane franci ca să li-se vândă lor monopolul de a fabrica această băutură. Ordinul însă refuză a vinde monopolul. Papa a trimis un legat la Grenoble, ca să stăruiască pe lângă călugări a primi ofertul.

Palat împărătesc ars. În palatul din Peking al împăratului chinezesc a izbucnit la 19 Ianuarie n. foc, care a prefăcut în cenuse partea cea mai mare a edificiului.

Țiar de o mie de ani. Pentru serbarea existenței de o mie de ani a celui mai vechiu țiar pe pământ, anume a țiarului chinez „Kin-Pan”, întemeiat în anul 911, se face deja de acum pregătiri. La începutul fôia apărea neregulat, dela 1361 odată pe săptămână, dela 1804 apare în toate zilele, și încă în trei ediții și anume: ediția de dimineață pe hârtie galbenă e consacrată intereselor comerciale, ediția dela amiază pe hârtie albă e consacrată ordinațiilor oficiale și diferitelor noutăți locale, ediția de seară pe hârtie roșie e consacrată articulelor de fond. Ca redactori funcționează trei învățați, cari sunt foarte bine plătiți de stat. Deși țiarul ocupă cel dintâi rang în presa Chinei, totuși abia numără 14,000 abonați.

Comunicațiune. Statistica internațională dă amănunte despre iutețea diferitelor căi ferate. Mai iute merg trenurile pe unele căi ferate franceze; pe linia Orléans percurge trenul 1 kilometru în 50 secunde; pe linia Lyon în 52 sec., pe linia de nord în 53, pe linia de sud în 55, pe linia de est în 64 sec. În Anglia pe linia London-Bir-

mingham percurge 1 kilom. în 54 sec., London Edimburgh și London Manchester în 55; London Liverpool în 57 sec. Linile germane cu excepțiune de una singură stau îndărătul celor englese. Căile ferate italiene în privința iuteții stau îndărătul celor germane, și cele rusești îndărătul celor italiene.

Ceva despre executarea legii monopolului regalilor.

Cele mai însemnate dispozițiuni ale legii asupra monopolului regalilor vor intra în vigoare încă dela 1 Februarie st. n. Cu privire la acesta ministerul de finanțe a adresat către toate direcțiunile financiare regesci, către perceptorate și către comisariatele de finanțe o ordinațiune anume. În sensul acestei ordinațiuni vândarea beuturilor spirituoase cu măruntul se poate face numai pe baza unei licențe dela deregătoria financiară. (În Ungaria vândarea în vase (butoie) de peste 50 de litri este cu totul liberă, în Ardeal este liberă vândarea numai în vase de peste 56.59 litri conținut.) Spre dobândirea licenței de a vinde cu măruntul totuși cârciumarii, băcanii, confetarii, cafegii, cultivatorii de vinuri, fabricanții de lichioruri sunt obligați a-o cere în scris la direcțiunea financiară respectivă cel mai târziu până în 15 Februarie a. c. Petițiunile trebuie să fie prevăzute cu timbru de 1 fl., în fiecare fișă colă mai mult alți 50 cr. și totodată trebuie să se alature și un timbru de 1 fl. pentru licența, ce se va da. Celu care cere licența trebuie să arate apriat și specificat unde și ce felu de beuturi vrea să vândă. Petentul său trebuie să fie cetățenul al statului, să aibă un atestat legal de domiciliare. Una și aceeași persoană poate primi licența pentru mai multe cârciume sau prăvălii, trebuie însă să numără pentru fiecare câte un plempotențiat. Licența o dă direcțiunea financiară pe timp nedeterminat; asupra licențelor date se vor purta matricule. Pentru vinderea de spirit denaturat este a se cere o licență deosebită. Licența nu se poate trece asupra altei persoane. Ori-ce schimbare de localu trebuie să se anunțe de cu vreme. Organele financiare au să îngrijescă ca să nu se vândă beuturi stricicioase sănătății. Taxele de licență se fixează după nume-

rul locuitorilor din orașe și sate în trei categorii, și acestea în trei subdespărțăminte. Dispozițiuni speciale conține instrucțiunea asupra formării comisiunilor de demăsurare și de reclamare. Pentru beuturile vândute se plătesc darea stabilită în lege, care însă este a se da până la finea anului 1889 de către vândătorii posesorilor de regalii ce au fost până acuma îndreptățiți, sau arendașilor lor; și amendele în bani le încasează în anul acesta încă posesorii de regalii. Aceștia sunt îndreptățiți de a se învoi cu vândătorii ca să plătesc pentru anul curent și anumite sume, în pașală.

Barbariile unor gendarmi unguresci.

Ni se comunică următoarele despre nise acte de barbarie comise de doi gendarmi unguresci cu nise Români:

Din marginea Câmpiei, Ianuarie 1889.

În decursul anului 1888 păstorii de oi ai comunelor Iclandul mare și Iclandul mic făcure ore-care negoț cu oile proprietarilor schimbându-le, și mai perind din ele, de sine se înțelege, că fură restrinși a le răscumpăra prețul lor. Intre altele a perit și o oia a jidanului din Iclandul mare, care dând de ea între oile unui proprietar din Vaideiu, numai decât încunosciiță gendarmeria din Murășu-Ludoșu, de unde și venira doi gendarmi unguri, cari nici românește nu știu. Sosind spre ziua de anul nou, numai decât îi adună pe omeni din ambele comune încă în acea noapte la judele din Iclandul mare și îi ferecă în lanțuri strângându-le mâinile până ce se roșiră zălele de sânge. I bătură cu patul puscei, îi palmuiră până când îi năpădiră sângele pe nas, pe gură, pe urechi și pe față, ba unul din comuna Iclandul mare a fost bătut până a amețit și cădendă jos în bătură cu picioarele în coaste, în cap și pretutindenea ca să se scoale din amețelă; totu pe acesta îl bătură și în comuna Iclandul mic, deși îi spunea, că oia pentru care îl bate e căpătată ca simbră.

Judele și jurații destul stăruiră pe lângă gendarmi să nu i mai bată atâta pe bieții omeni, că li-e milă, dăr un gendarm le răspunde: Cărați-vă afară de aici decă vii milă, că mie nu mi-e milă. Femeia unui alt păstor cu tatăl-său, bătrân peste 60 ani, s'au dus noaptea la preotul locului plângend că pe bărbatul său atâta l'au bătut gendarmii, că sângele i-a improșcat prin față și prin urechi. Asemenea batură rău pe un fiu al unui proprietar din Vaideiu și pe un păstor din Iclandul mare.

O barbarie ce comit gendarmii cu Români noștri din Câmpia nu s'a mai pomenit pôte de când e lumea. Eu cel puțin așa știu, că gendarmii au numai de a conduce la judecătoria pe omeni, dăr a'i bate până să amețescă, să-i năpădesc sângele pe față, pe gură și pe nas și a căuta a'i aduce la simțire eraș prin bătae, acesta e un barbarism ne mai pomenit în lume. Ore așa să aibă instrucțiune a se purta cu Români noștri, cari de multe ori dicu, că cu Maghiarii ore de ce nu se comit așa barbarii ca cu noi? Pe unul din comuna Iclandul mic eraș voiră a-l bate. Dăr el a avut curajul de a le dice gendarmilor după ce a primit o palmă: domnule, în mine nu mai da, că i iau pușca și te omor și apoi omorî-mă după aceea.

Cu acestea au fost salutați și s'au început Români noștri din Iclandul și Iclandul mare „anul nou 1889.”

Silviu.

Totu un asemenea act de adeverată sălbătăcie s'a comis în Cohalm în zilele trecute de către gendarmul Nagy. Petrecend în birtul Schl. până spre dimineață o societate, după plecarea acesteia birtașul provocă pe țiganii lăutari să plece și ei. Gendarmul însă s'a opus și a început să amenințe pe birtașul și pe un protocolist B. dela cărțile funduare, care luase partea birtașului, apoi scose sabia și încep să lovescă cu tăișul pe protocolist, rănidu-l în mai multe locuri la cap. B. neavend cu ce să se apere, căută să scape cu fuga, gendarmul se luă după el, îl tăia la umăr adencă, așa că protocolistul nu mai putu fugi, ci intră într'o odăie a birtului și isbuti să închiță ușa. Aci apoi veni medicul, căci era rănit de morțe, așa că scăpand chiar cu viața cu greu va mai pute munci.

Când vor înceta barbariile unor astfel de gendarmi unguresci?

Correspondența „Gaz. Trans.”

Reteag, la Boboteză 1889.

[Schimosirea portului — Școala confesională — Afacerea comasării.]

Sunt aici din 3 (15) l. c. și stau să priveghez împreună cu mama și cu soru-mea la capul scumpului nostru tată care e în agonia morții.

Aci în ziua de Boboteză, pomii totă ziua fură burați de sus până jos, semn că vor fi pome multe la veră, dicu bătrânii.

În dimineața zilei eu merseu la biserică.

Din biserică eşirăm totu poporul cu preotul și cântăreții în frunte la vale, la sfințirea apei. Aci avui oca-

se scaldă în apa fântanei ce înfrumusețază. Poporul o vede, o cunoșce, cel puțin așa crede, și pentru apa isvorului ostenesc de departe. Aceia-i fata pădurei dela pôlele Meseșului, dăr sunt mai multe de tote; rar e satul unde să nu se afle nime care să-i pôtă spune ceva de fata pădurei.

Ielele și frumuselele sunt ține, care decă află pe cineva dormind afară, pe pământul gol, cu deosebire primăvera, îl adormă mai tare și-l drăgostesc până-i iau puterile din totu trupul, ori numai din vr'un membru, d. e. din mână, picior etc. — Pe cei atăcați de *reumatism* Ielele i'au bolnavit. Un elev — Finer — a clasei a II dela școala română din Rodna pătimea în toamna anului 1887 de un picior; eu îl întreb ce-i lipsese? dăr l'a jutilit încălțăminte, ori dăr s'a lovit? „Nu mi-s'a întâmplat nimic, dice elevul, nu m'am vătămat la picior, nu m'am lovit, numai m'au cășunat odată prin el, și de atunci mă dore; m'au aflat Ielele dormind în câmp și mi-au luat

puterea din picior, pătimeșc dintre iele. Sărbătorea Ielelor este Miercurea, precum apriat se vede din versul următor:

Luni-i Lunei,
Marți-i Macavei,
Mercurile-să dintre Iele
Nu lucru să facă greșele!

Frumuselele se pot și vedă din lucrările lor, d. e. primăvera și vera le vedem învîrtindu-se în formă de sfredel de vânt și învîrtind paie și gunoie și colb și aradicându-le sus în aer. Despre cineva care amblă mult în căi de ale dragostei, se dice că-lu pôtă frumuselele (Reteag) — Ielele au putere mare asupra feciorilor, cari dicu frumos în fluer; pe unul l'au răpit cu ele și l'au ținut la ele 9 luni de zile, până s'au săturat de el, apoi l'au lăsat într'o pădure desă. (Rodna).

D-lu Stefan Țarină, inv. în Panceșci, ne scrie relative la Iele: Pe la noi se numesc: *Hele frumoșe și șoimanele*. Aceste sunt nouă fete mari, cari sboră pe sus dicend în continuu în lăută și'n cimpoi, în fluere și în bândi;

ele dicu foarte frumos acolo sus în vîzduh, pe unde sboră ziua noaptea, firesc mai ales noaptea.

(Pe mine, când eram mic de amblam la vite pe hotarul Reteagului, în partea numită Belșugata, încă mă faceau alți băieți mai mari a crede, că aud bândi sunand în aer, și adevă bândile celor măestre; eu imi dau totă silința să aud, dăr nu putui deosebi mai mult decât o șuerătură de vânt ce sbura peste capul nostru, produsă fiind de curentul ce-l făcea valea Negrișcilor. I. P. R.)

Decă ținele acestea trec peste cineva, ori bea apă cineva de unde s'au scaldat ele, atunci acel nefericit în minuta aceea amorteșce, îi slăbesc tote puterile și nu se mai pôte clăti din acel loc. Capătă acel omu beteșuguri grôsnice. Un astfel de nefericit se pôte mântui de beteșug așa, că la un an, în ziua când se implinesc anul de când a amorit, lasă de-l duce acolo, chiar în acel loc și trecend șoimanele preste el se face sănătos, (ori sloboind o rotă de pe casă, dăr

estă mod de tămăduire nu-l știu bine).

Unii dicu, că șoimanele sunt două fete, cari au jucat și au tăiat capul lui Ión Boteșătorului.

Frumuselele și vîntosele. Sunt nise ține de pădure, une-ori se ved învîrtindu-se în vîzduh și ridicand paie, praft și gunoie de pe drumul ori ogorele peste care trec șuerand. Nu este bine să stee omul în calea lor, ci să scuipe și să le ocolescă. Urmele lor se ved adesea în erba calcată și învîrtă ceru adecă: până la vârtejul de ierbă nu se vede nici o urmă, și acolo ca un otrăv în ierbă se vede ea încălțată, căcută, de gândesc că i calcă; acolo au jucat frumuselele. Ele sunt iubitoare de joc și musică, duce bucuros cu sine pe voinicii dicători în fluere, și pe unii din aceștia aduc îndărăt numai după ce li-s'au urit drăgostindu-l. Când îl aduc este cu hainele întorse pe dos.

(Rodna).

ECONOMIA.

[Urmare]

Lucrarea pământului.

b) Pământul puhaie și aratul.

Plantele cresc și reușesc mai bine în pământul mai puhaie, decât în pământul tare și înțelenit. Dér și în privința acésta, ca în toate lucrurile, calea mijlocie este mai bună și mai potrivită. Decă pământul este îndesat înțelenit și tare, rădăcinile plantelor străbat numai cu greu în el și nu se pot întinde în dreapta și stânga; dér mai rău este, că aerul ajunge numai cu greu și în măsură mică în pământ. Neputându însă străbate destul aer în pământ, materiile trebuincioase pentru nutrirea plantelor nu se pot dizolva (topi), gunoiul și rămășițele de plante putrețesc încât și în pământ ajunge prea puțin amoniac. Urmarea este, că plantele nu pot primi nutreământul de lipsă și astfel nu pot crește pe deplin.

Decă pământul pe timpul sămănatului este prea puhaie și prea poros, adecă în el se află prea multe locuri goale, prea multe găurele, împrejurarea acésta încă este vătămătoare și păgubitoare pentru plante. Fie-care plugar, care a fost cu băgare de sămă, știe că uneori bucatele nu reușesc bine, nu dau seceriș bogat numai din pricină, fiindcă pământul a fost prea puhaie, prea înfanat. Și ôre pentru ce? Rădăcinile cele subțirele ale plantelor n'au deschișuri să primescă nutreământul de lipsă din pământul umed numai, decă vin în atingere nemijlocie cu particulele vârtôse de pământ. Fiind pământul prea puhaie, particulele vârtôse de pământ, în care se află nutreământul plantelor, sunt prea departe unele de altele, porii său găurelele din pământ sunt pre mari, și rădăcinile subțirele vin cu puține particule de pământ în atingere. Din pricina acésta ele nu pot primi într'un timp dat același nutreământ, pe care l'ar primi, decă pământul ar fi ceva mai îndesat, și rădăcinile ar veni cu mai multe particule de pământ în atingere.

Fiind pământul prea puhaie, foarte ușor se pôte întâmpla, ca sămănaturile de tómnă să degere, să înghețe peste érnă. Primăvera vedem une-ori, că sămănaturile de tómnă sunt eșite din pământ; rădăcinile cele de căpeteniă și grăunțele de sămăntă stau la suprafața pământului, și la amândou vedem rădăcinile albe golașe, lipsite de pământ. Acésta se întâmplă din pricina gerului. Să vedem acum, cum ne putem tâlmăci împrejurarea acésta? Bărbații învâțat au dovedit și au arătat, că apa este mai desă seu că apa cuprinde loc mai puțin la o temperatură de 4° de căldură. Decă apa se încălzește peste 4°, se estinde și cuprinde loc mai mult, ér decă se răcesce sub 4° apa nu se adună ca alte corpuri, adecă nu cuprinde loc mai puțin, ci din contră ea se estinde și cuprinde loc mai mult. Decă apa îngheată, cuprinde cu a decesa parte loc mai mult, decât la o temperatură de 4°, așa că de ce litri de apă înghețată cuprind loc de 11 litri, adecă din 10 litri de apă căpătam 11 litri de ghéță. Vrându cetitorii noștri a se încredința despre acésta, n'au decât să umple o sticlă cu apă și s'o pună afară în ger. Apa din sticlă înghețată, se estinde, se umflă și sparge sticla.

Tóte soiurile de pământ primesc, absorb în porii său găurelele lor o parte mai mare seu mai mică de apă, pe care o păstrează în sine ca și buretele, până pe timpul secetos și uscat, când apoi apa aburază și se ridică în aer. Mai multă apă primesc în sine pământul nisăpos și pământul negru gras și puhaie, seu pământul humos; pământul văros, mărunt, precum și pământul argilos și lutos primesc asemenea foarte multă apă în sine.

Decă pământul este plin de apă și înghețată tómnă târziu seu peste érnă, el se estinde adecă se umflă și cuprinde cu a decesa parte (1/10) loc mai mult decât înteu, și prin acésta pământul se ridică în sus. Dér fiindcă 10 litri de apă dau 11 litri de ghéță, 20 litri de apă 22 litri de ghéță, 30 litri de apă 33 litri de ghéță etc. pământul se estinde, se umflă și se ridică cu atât mai mult în sus, cu cât se află mai multă apă în el. Pământul primesc însă în sine apă cu atât mai multă, cu cât are porii său găurele mai multe și mai mari, adecă cu cât este mai puhaie.

De aceea se întâmplă, că pământul puhaie înghețată cu mult mai tare decât cel îndesat.

Pământul începe a se descheța mai înteu dela suprafața, și numai după aceea se deschețá încetul cu încetul straturile de desubt; stratul deschețat se aședă îndată, dér fiindcă rădăcinile plantelor se află încă în pământul înghețat, ele nu se pot aședă împreună cu pământul, oi se desgoleșc, adecă rămân golașe, și în urma acesteia plantele tinere se restórnă, și mai târziu pier.

Pe cât de stricăcios este gerul între asemenea împrejurări pentru plante, pe atât de folositoare și binefăcătoare este înfriurirea lui asupra pământului însuși; gerul înfanază și face pământul atât de puhaie, precum noi n'am fi în stare să-l facem, orî cât de bine și de cu grije l'am lucra. Apa străbate în găurelele cele mai mici din pământ, se vără așa dicându prin tóte țesăturile lui și când înghețată, se estinde, se umflă și depărtază și cele mai mici particule de pământ de cătră olaltă. Prin acésta pământul se frăgeșce atât de bine, încât pământul lutos, greu, se face totu atât de puhaie și ușor, ca și pământul nisăpos foarte mărunt. De aceea se întâmplă, că după érnă aspre, în care pământul a înghețat bine, tóte soiurile de pământ greu se lucră bine și ușor peste anul întreg; pe când după érnă mai moi, mai căldurose, fără ger, pământurile lutoase și argiloase se lucră greu și rău.

Afară de ger mai sunt și alte înfriurinte firesc seu influințe naturale, care fac pământul puhaie, și anume nu numai pământurile de arătură, ci și liveșile și locurile de pășune. Înfriurintele acestea firesc se schimbă și se repetă adese-ori peste anul și sunt: récela și căldura, umezeala (ploile și roua) și uscăciunea. Tóte soiurile de pământ sunt alcătuite din particule de felurite materii. Peste nópte particulele se răcesc, se adună, cuprind loc mai puțin, seu cu alte cuvinte se contrag; peste zi se încălzeșc, se umflă, cuprind loc mai mult, adecă se estind. Dér fiindcă particulele, din care este alcătuit pământul, nu sunt tóte de același felu, ele nu se adună și nu se estind tóte deopotrivă, ci unele se estind și se adună mai tare ér altele mai puțin. Urmarea este, că pământul se măruntă și se face puhaie până în cele mai mici particule și țesături.

Totu asemenea înfriurire binefăcătoare asupra pământului are roua și ploia măruntă; prin umezela particulele de pământ se umflă, se estind, ér după ce se svântă, se adună érnăși.

În tóte soiurile de pământ, care cuprind în sine multă argilă, particulele se adună atât de tare, încât pe vreme secetósă mai îndelungată se nasc crepături largi și adânci. După ploi crepăturile dispar, adecă se perd, fiindcă pământul se umflă de apă, ce a străbătut în el.

Vedem, că Dumnezeu prin mama noastră natură, se îngrijeșce de pământ, îl infanază și îl face puhaie, érnă prin ger, ér vără prin aceea, că îl răcesce și-l încălzeșce, îl umezesc și-l uscă din nou și de repețe ori. În urma acestora pământul ajunge fără ajutorul

nostru într'o stare, care mai bine s'ar puté numi stare fragedă firească, care pentru sămănaturile și bucatele noastre este de o însămăntate nespust de mare.

Pământurile noastre s'ar afla mai adese-ori în starea acésta, decă n'ar nimici-o ploie. Cât de tare lovesc picăturile cele mari de ploie, mai cu sămă când bate vântul, cred, că multora dintre cetitorii noștri li-s'a dat prilejul, ca s'o simță în față și pe mâni. — Este știut de tóți, că ploile mari și îndelungate bătuesc, îndesă și întăresc pământul aproape ca și în cale.

Pământurile umbrite de plante cu frunze late se află mai adese-ori în starea fragedă firească. Picăturile de ploie nu cad de-a dreptul pe pământ, ci pe frunzele plantelor, și de pe acestea apa curge lin și încet pe pământ. Astfel pământul nu se pôte îndesa și starea fragedă firească se păstrează și nu se nimicesc, ca în pământurile golașe seu neumbrite.

Dér nu numai prin ploi, ci și prin lucrare nepotrividă se pôte nimici starea fragedă firească a pământului, și anume în două feluri. Decă arăm pământul fragedu, când este umed, vitele de lucru și plugul îl îndesă și-l frământă, și pământul își perde frăgeșimea, ér decă îl arăm, când este svântat, pământul se face pré fragedu, pré puhaie, și împrejurarea acésta, după cum șimț, încă este vătămătoare pentru sămănaturi, mai cu sămă decă sămăntă îndată. De ôște este știut, că bucatele sunt pe jumătate reușite, decă le sămăntă în pământ, care se află în starea fragedă firească; de aceea se luăm bine de sămă și se nu stricăm starea acésta prin arătură de prisos.

Pe liveșile și locurile noastre de pășune pământul se susține în starea fragedă, trebuinciosă pentru plantele sălbatice dela noi, numai prin înfriurinte firesc, despre care am vorbit mai sus; pe agri seu pe locurile de aratură venim și noi în ajutorul naturei prin lucrarea pământului, adecă prin aratură.

VIEȚA SOCIALĂ.

Ce trebuie să știe o femeie.

Ceea ce trebuie să se știe o femeie a ști înainte de tóte este, să placă prin amabilitatea spiritului său și mai cu sămă prin bunăvoința și prin bună-tatea inimii sale. Este ușor pentru orî-cine să nvețe a da prânuri elegante seu a primi visite în modu demn; dér cunoștința artei de a plăcea și a se face iubită atérna de femei.

Pentru o femeie bună și înțeleptă, a cărei educație nu a fost dela începutu dirigeată spre personalitate, acésta artă va fi cât se pôte de ușor. Ea va înțelege că atât în relațiunile cu streinii, cât și în cele familiare, trebuie să cugete necontentă a mulțami pe cei cari vor fi în jurul său. Ea se va uita pe sine cu voioșă spre a nu se gândi decât a mulțămirea și îndestulirea celorlalți; și acestu mic sacrificiu îi va fi recom-pensat prin bunăvoința tuturor.

Cu tóte acestea, arta de a fi plăcută este anevoioșă și de multe ori chiar imposibilă pentru femeia închisă și fantastică, care nu vede în lume decât numai nescie ființe supuse caprișilor sale și destinate numai pentru binele ei. Aceste femei trebuie să știe dea silințe colosale spre a părea amabile. Ele-care suris, pe care sunt silite să-l producă, este pentru ele un pas făcut pe spină și fie-care privire binevoitoare li se pare totu așa de penibilă ca și mila pe care cu sumeșă o aruncă sormanului cersitor.

Nu am intențiunea de a învăța pe aceste din urmă femei cum să fi amabile, decă prin educație nu au fost pârte de ideia, că numai pe unu singur drum pôte ajunge omul la scopul dorit de tóți; voiesc a le arăta numai, că rolul cel mai însemnat

este alu femeii, și că afectățiunea trebuie să fi eschisă din inima ei.

Decă în interiorul familiei precum și în societate aveți pentru fiă-care unu cuvânt dulce, o privire grațiosă, veți fi nu numai iubite și preferate de tóți, dér veți căștiga totodată și amiciția streinilor.

Care este femeia, care pôte ajunge totdeuna triumfătoare la scopul său trecându prin lume și avându necontenite relațiuni cu familii și cu streini? Negreșit va fi aceea, care știe să placă și să se facă amabilă!

Secretul acestei teorii întregi nu atérna nici de frumșete, nici de arta toaletei, el se numesc pur și simplu: bună-tate. Decă natura nu v'ar fi favorisat nici cu frumșete, nici cu strălucire, totuș partea cea mai mare de afecțiune în inimile tuturor va fi a D-vóștră căci spre a fi iubite trebuie să știți a iubi d-vóstră înse-vé.

Cornelia L...

Din traista cu minciunile.

Dér asta-i dracu....!

Unu cioroiu era odată la spovedania.

„Ce păcate ai făcutu, Țigane?“ îl întrebă preotul.

„De, părinte, ce să facu!... Am furat și eu o bucată de lemn din curtea unui creștin!“

„Asta nu e lucru tocmai așa de mare“, răspuse părintele. „Vei dice vreun „Tatăl nostru“ și te va ierta celu de sus!“

„N'ar fi lucru mare, părinte, dér asta-i dracu, că la capétul lemnului mai era și-o bucată de feră, și cu ferul te puteai ajuta la multe ceva!“

Faraonul puse mâna cu vr'o două trei săptămâni mai nainte pe securea (toporul) vecinului său.

„Atunci e altceva... Trebuie să dai lucrul furat înderétu, căci altfel nu te va ierta Dumnezeu!“

„Bucuros l'așu da, părinte; numai de unde?“

„Ce-ai mai păcătuit, Sarsailă?“

„De, cinstite părinte, ce să păcătuesc!... Am furat și eu unu căpăstru de căneșă dela unu gard!“

„Căpăstru nu e lucru așa de mare, vei da de pomână vre-o câte-va groșice pe la sorași, și de bună sămă vei fi iertat!“

„N'ar fi lucru mare, părinte, dér astai dracu, că la capétul căpăstrului era o iepă și după iepă unu mărnuț, și iepă era aproape de-a feta!“

„Atunci e altu-ceva... Trebuie să dai tóte înderétu; căci altfel e vai de sufletul tu!“

„Da de unde.“

„Apoi ce-ai mai făcutu, măi Tartorule?“

„De, părinte, ce să mai facu!... Apoi écă-tă am bătut mai când era cojocul mamei, de nu s'a alesu nimica de el. Totu sdrențe l'am făcut!“

„Hainele le poți bate câtu vrîi, căci nu e nici unu păcatu, numai bagă de sămă se nu le strici, că-i pagubă!“

„Așa ar fi, cinstite părinte, cum dice dumneata, dér asta-i dracu, că cojocu, când l'am bătut, era în spate la mama și mama țipa, de-ți lua auzul!“

Dada Bogățilă.

Ci-că avea dada avea,
Avea naiba să-l ia,
O manta de anglie
Petec pe ea o mie;
Pe de cătră sora
O resuflătoare,
Pe de cătră luna
O gaură bună,
Pe de cătră stele
O mie de găurele.
Avea dada avea
Doisprezece cai
Ș'amândoi erau albi.
Ș'avea dada avea,

FARMACIA I. PSERHOFER

VIENA, Singerstrasse Nr. 15

la „Goldenen Reichsappel“.

186,12-11

Pilule pentru curățirea sângelui, mai înainte numite „*Pilule universale*“, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ore-ce în faptă nu există aprorre nici o bôlă, la care nu ar fi probată în mii de casuri efectul lor miraculos. În casurile cele mai cerbice, la care multe alte medicamente s'au întrebuințat în zadar, s'a dobândit cu aceste pilule de nenumerate ori și după un scurtă timp deplină însănătoșare. **1 cutiură cu 15 pilule 21 cr., 1 sulă cu 6 cutiure 1 fl. 5 cr., la trimeri nefrancați cu rambursă 1 fl. 10 cr.**

Trimițându-se prețului înainte costă cu expedarea francați 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. — Mai puțin de un sul nu se poate trimite.

Numai acele pilule sunt de considerat ca veritabile, a căror instrucțiune este prevădută cu subscrierea I. PSERHOFER și cari pe capacul fî-cărei cutiure portă totu aceeași subscriere cu litere roșii.

Au încursu o mulțime de scrisori, prin cari consumatorii acestor pilule mulțimesc pentru redobândirea sănătății lor după cele mai diferite și grele bôle. Ori-cine a făcutu odată încercare, recomandă acestu medicamentu mai departe.

Reproducemū aci numai câteva dintre multele scrisori de mulțamită.

Schierbach, 17 Februarie 1888.
Onor. Domnule! Respectoasă subsemnatulă
Vă rog să mai trimiteți din nou patru suluri din
Pilulele D-v. în adresa foarte folosită și excelentă pu-
rifcătoare de sange.
Cu înaltă stimă
lg. Neureiter, medicū.

Hrasche lângă Flödnig, 12 Sept. 1887.
Onor D-le! D-deu a voitu ca să 'mi intre în
mână Pilulele D-v., și Vă descriu acum succese-
sulă dobânditū: În patul de lăudă (chendeliā)
mă răcisemū astfelu, încât nū mai putēm
lucra, și aș fi de sigură de jă mōrtă, dacă nū
mē-ar fi scăpatū pilulele d-vōstră admirabile.
D-deu sē Vē binecuvinteze de mii de ori pentru
acēstā. Am încrederea, că Pilulele D-v. mē vor
insănătoșo de totū, astfel precum ele au folosit
și altora
Theresia Kalfic.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.
Onor. Domnule! Vē exprimū cea mai căldu-
rōsă mulțamire în numele mātēșei mele, care
a suferitū cinci ani de catarrh chronic la sto-
macū. Viēta fi era unū chinū și se credea de jă
prăpădită. Prin întâmplare a primitū o cutiură
cu escelelele Pilule d-v., purifi atōre de
sange, și după întrebuințarea lorū mai îndelun-
gată s'a insănătoșatū.
Cu înaltă stimă
Josefa Weinzettl.

Mittermaersdorf, lângă Kirchdorf, Austria de sus.
10 Ianuarie 1888.
Onor. Domnule! Binevoiți a'mi trimite cu
poșta unū sulū cu Pilulele D-tale escelentū pu-

rificătoare de sange. Trebuie să Vē exprimū cea
mai îndepplină recunoștință în privire valōrei
acestorū pilule, și le voi recomanda cu căldu-
ră tuturor suferințilorū, unde mi se va da
ocasiune. Ve imputernicezū, ca despre acēstā
a mea mulțamită să dispuneți după placū în
publicū.
Cu înaltă stimă
Theresia Kastner.

Gottschdorf, lângă Kohlbach, Silesia-Austr.
8 Octombrie 1886.

Onor. Domnule! Vē rogū amicabile a'mi
trimite unū sulū cu 6 cutiure Pilule universale
purificătoare de sange. Numai minuatelorū Pi-
luri ale D-v. am să mulțimescū, că am scăpatū
de o suferință la stomacū, care m'a chinuitū 5
ani. Aceste Piluri nu vorū lipsi nici odată din
casa mea, și Vē exprimū prin acēstā mulțamita
mea cea mai căldurōsă.
Cu cea mai înaltă stimă.
Anna Zwickl.

Rohrbach, 28 Februarie 1888

Onor. Domnule! În luna lui Noemvrie a. tr.
am comandatū la D-ta unū sulū cu Pilule. Eu
precum și soția mea am observatū celū mai bun
succesū; sufereamū ambii de durere de capū
violentă și de scaună neregulatū, astafeliu că
eram de jă aprōpe de desperare, cu tōte că sun-
temū numai de 46 ani. Și ce sē veđi! Pilulele
D-v. au făcut minune și ne-au scăpat de sufe-
rință.
Cu stimă.
Anton List.

Balsamū contra degerăturii de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscut ca celū
mai sigurū remediū contra suferințel-
lor de degerătură de totū felulū, pre-
cum și spre vindecarea ranelorū înve-
chite etc. 1 borcanelū 40 cr., cu trimi-
țerea franco 65 cr.

Suculū-Spitzwegerich, medicamentū con-
tra catarulū, răgușelii și a tusei etc.
1 sticlūță 50 cr.

Alifă americană contra reumatismului,
celū mai bun medicamentū la tōte su-
ferințele reumatice, junghii, Ischias
(bōlă de tremurū), junghii la urechi
etc. 1 fl. 20 cr.

Prafū contra asudării piciorilorū, 1 cu-
tū 50 cr. cu trimitearea francați 75 cr.

Balsamū contra gūșilorū, remediū de
încredere spre leuirea umflăturilorū
la gâtū. 1 flaconū 40 cr., cu trimitearea
francați 65 cr.

Essență de viață, (Picături de Praga) con-
tra stomaculū stricatū, a mistuirei rele
și greutăților de totū felulū, unū re-
mediū de casā escelentū. 1 flaconū 22 cr.

Balsamū englezescū, 1 sticlūță 12 cr., 12
sticlūțe 1 fl. 20 cr.

Afară de preparatele aci numite se mai află tōte specialitățile farmaceutice indi-
gene și streine, anunțate prin tōte diarele austriace, și la casā, când unele din aceste
specii nū s'arū afla în depositū, se vorū procura la cerere cu promptitudine și cătū se
pōte de efținū.

Trimerile prin poștā se efectuează iute, dacă se trimite pre-
țulū înainte, séu cu rambursā.

Trimițându-se prețului nainte, (mai bine prin mandatū postalū) este
porto postalū cu multū mai efținū, decâtū la trimeri cu rambursā.

Ad. 9924-1888.
tkv. számhoz.

23-3

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassoi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrē teszi, hogy
Tataru György és Resnován György volkányi lakos végrehajtónak Skiopu
Ávrám alias Sánta végrehajtást szenvedő elleni 106 frt. 89 kr., 73 frt. 14 kr.
tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassoi kir. törvényszék te-
riletén lévő, Ujfalu község határán fekvő az ujfalusi 771 sz. tkben A+ a foglalt
445/2 és 2689 hr. sz. vagy az ujfalusi 129 sz. tkben A+ a foglalt 390, 391,
1591 hr. sz. fekvőkre és pedig a 445/2 hr. sz. 160 frt. a 2689 hr. sz. fekvőre
6 frt. 50 kr., a 390 és 391 hr. sz. fekvőre 160 frt. és 1591 hr. sz. fekvőre az
árverést 2 frt. 50 krtan ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és
hogy a fentti ingatlanok az 1889 évi Február hó 4-ik napján délelőtt 9 orakor
Ujfalu község irodájában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiki-
áltási áron alolis eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át
készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri
rendelet 8. §-ában kijelölt ovoidékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez le-
tenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a bíró-
ságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1888 évi November hó 21-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Avisū d-lorū abonati!

Rugām pe d-nii abonati ca la reinoirea prenumerațiunei sē
binevoiască a serie pe cuponulū mandatulū postalū și numerii de
pe fâșia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sē binevoiască a serie adresa
lămuritū și sē arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū

ABONAMENTE

la
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulū abonamentulū este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl. —
„ șese luni 6 fl. —
„ unū anū 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci
„ șese luni 20 „
„ unū anū 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

pe anū 2 fl.
pe șese luni 1 fl.
pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

pe anū 8 franci
pe șese luni 4 „
pe trei luni 2 „

Abonamentele se facū mai ușorū și mai repede prin
mandate poștale.

Domnii, cari se vorū abona din nou, sē binevoiască
a scrie adresa lămuritū și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Picăturile de stomachū MARIAZELLER,

care lucră escelentū în contra tuturorū bōlelorū de stomachū.

Nēntrecute pentru lipsa de apetitū, slăbiciunea stomaculū, res-
pirațiunea cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgălă acră, colicā, ca-
tarū de stomachū, acrélă, formarea de petrā și nășipū, producerea esce-
sivā de flēgmă, gălbinare, greață și vomare, durere de capū (dacā provine
dela stomachū), cărcii la stomachū, constipațiune sēu încuiare, încā-
careea stomaculū cu mēcārī și bēuturi, limbrici, suferințe de splinā,
ficatū și de haemorrhoida. — Prețulū unei sticle dīnpreună cu pre-
scriereade întrebuințare 40 cr., sticla îndoitū de mare 70 cr.
Eспедиția centrală prin farmacistulū
Carl Brady, Kremsier (Moravia.)
Picăturile de stomachū Mariazeller nū suntū unū remediū secretū.
Părțile conțințore suntū arătate în prescrierea de întrebuințare, ce
se află la fie-care sticlă.

Veritabile se află mai în tōte farmaciile.

Avertismentū! Picăturile de stomachū Mariazeller se falsificā și se imiteză de
multe ori. — Ca semnū, că suntū veritabile, servece învēlitōrea roșii prevōdută cu
marca de protecțiune de mai susū, și afară de acēsta pe fiecare prescriere de in-
trebuințare, ce se află la fiecare sticlă, trebuie sē fie arătatū, că acēstā s'a tipăritū
în tipografia D-lui H. Gusek în Kremsier.
Veritabile se află: Brașovū, farmacia Franz Kellemen, farmacia la „Biserica Albă“;
farm. I. Goos; farm. Jul. Hornung; farmacia F. Iekelius' W-we; farm. K. L. Schuster;
farm. Heinrich G. Obert; farm. Ed. Kugler la „Higiea“; fa m. G. Iekelius în Hoszufalu.
Băile Tușnadă: farmacia Alex. Dobay. Cohalmū: farm. Ed. Melas, farmacia E.
Wolf, Feldiōrā: (Marienburg), farm. Wil. Schneider. Făgărașū: farm. v. Bildner, farm.
Hermann. Sz. Szt. György: farm. Val. Betej, farm. Barabás Fer. 13,52-45

AVISŪ.

Subsemnatulū facū onor. publicū cunoscutū, că d-lū
Ioanū Săbădeanu, la care am fostū mai mulți ani anga-
jatū ca măestru, 'mī-a predatū confecțiunea de încălță-
minte. Lucrândū dēr d'aci înainte pe propria mea socotelă,
mē voiu sili a confecționa încălțaminte bună după modelu-
rile cele mai nouē și din materialulū celū mai solidū,
cu prețuri moderate.
Atelierulū meu se află totū în curtea locuinței d-lui
I. Săbădeanu. Comande atātū după măsurā cātū și pentru
orī-ce reparaturī se primescū din bunāvoința d-lui I. Săbă-
deanu și în Prāvălia d-lui, Strada Căldărarilorū No. 485.
Cu înaltă stimă
George Olteanu,
pantofarū.

216,6-6

ANUNCIU.

Subsemnatulū măestru-tēmplarū (măsar),
distinsū cu diploma de recunoștință la Esposiția romānā din
Sibiu 1881 pentru desteritate ca sculptorū în lemnū, după o
practică de mai mulți ani aici, cātū și în regatulū Romā-
niei face cunoscutū onor. publicū, că a deschisū atelierulū
sēu propriū în Brașovū și esecutā orī-ce comande de mobile
și construcțiuni după modelurile cele mai moderne și cu
prețurile cele mai moderate.
Iancu G. Colibanū,
Scheiu, strada fântānei No. 419.